

Aan de gemeenteraden
in de Veiligheidsregio Hollands Midden

Postadres

Postbus 1123
2302 BC Leiden

Datum:	8 april 2020	Telefoon:	088-2465132	Bijlage:	-
Ons kenmerk:	PK6/COVID-19	Fax:	-		
Uw kenmerk:	-	E-mail:	peter.kessels@vrhm.nl		
Uw brief van:	-	Onderwerp:	Stand van zaken COVID-19 VRHM (brief 6)		
Contactpersoon:	Peter Kessels		Graag bij correspondentie kenmerk en onderwerp vermelden.		

Geachte leden van de raad,

Sinds mijn brief van 30 maart 2020 zijn nieuwe maatregelen afgekondigd om de verdere verspreiding van COVID-19 tegen te gaan. Deze maatregelen zijn verwerkt in twee aanvullende noodverordeningen d.d. 1 en 6 april 2020 op basis van artikel 39 Wet veiligheidsregio's. Een afschrift van deze aanvullende noodverordeningen heeft u reeds ontvangen.

In deze brief informeer ik u onder meer over het huidige situatiebeeld, de totstandkoming en inhoud van de aanvullende noodverordeningen, de handhaving van de 3e Noodverordening VRHM, de voorbereidingen van de hulpdiensten en de positie van de gemeenteraad.

Dit is de zesde brief die u van mij ontvangt. Eerder heeft u van mij een brief (per email) ontvangen op 2 maart, 13 maart, 14 maart, 18 maart en 30 maart 2020.

Huidig situatiebeeld

Voor wat betreft het 'medische' beeld heb ik u de afgelopen weken geïnformeerd over de cijfers in de regio en de processen die in de regio zijn opgestart. Voor wat betreft de cijfers in de regio kan ik u melden dat er op dinsdag 7 april 2020 in de regio Hollands Midden - volgens de gegevens die bij de GGD bekend zijn - 57 personen zijn overleden aan COVID-19 en 631 personen positief zijn getest. Er zijn op dit moment in de regio nog voldoende IC-bedden beschikbaar voor COVID-19 patiënten. Dit geldt ook voor het aantal vrije klinische bedden voor COVID-19 patiënten.

Vooralsnog gaan de ziekenhuizen er vanuit dat ze de vraag komende weken aankunnen, maar enig voorbehoud blijft geboden.

De cijfers met betrekking tot het aantal bedden zijn hard, de gegevens ten aanzien van het aantal overledenen en het aantal besmettingen zijn een onderschatting. Personen die buiten het ziekenhuis overlijden aan COVID-19 worden door de huisarts of de verpleeghuisarts als natuurlijk overlijden gemeld, meestal met longontsteking als reden voor overlijden. Het aantal personen in onze regio dat aan de gevolgen van COVID-19 is overleden zal tussen de 150 en 200 liggen.

Het aantal besmettingen is een onderschatting, omdat afgelopen weken vooral degenen zijn getest die zijn of worden opgenomen in een ziekenhuis of een verpleeghuis, naast degenen die er werken.

Dat betekent dat de duiding van de aard en ernst van deze crisis van andere gegevens moet komen. Een positief gegeven is dat het aantal ziekenhuisopnamen landelijk de afgelopen dagen substantieel afneemt. Dit is drie weken na de eerste maatregelen en twee weken na de verscherpte maatregelen. Dat duidt erop dat de maatregelen effect hebben. Het aantal IC-opnamen vlakkt af, evenals het aantal personen dat overlijdt. Bij een vrije verspreiding van het virus zou het aantal IC-opnames en het aantal overlijdens een exponentiële groei hebben laten gezien en dat is zeker niet het geval. Het is dus belangrijk om de maatregelen strikt na te blijven leven. Dat maakt de kans groter dat kan worden besloten na 28 april 2020 bepaalde maatregelen niet te verlengen.

De ziekenhuizen in onze regio zijn de afgelopen weken flink opgeschaald voor wat betreft de capaciteit die beschikbaar is voor COVID-19 patiënten. En omdat het aantal artsen, verpleegkundigen en verzorgenden en het aantal plaatsen in een ziekenhuis niet onbeperkt is, betekent dit dat andere vormen van zorg minder aandacht krijgen. Overigens zullen de komende weken in het kader van de 'exit-strategie' weer stappen worden gezet om de zorg die het minst kan worden uitgesteld, weer verder op te pakken. Datzelfde geldt voor de huisartsenzorg. Er gaat steeds meer sprake zijn van twee processen: huisartsenzorg voor mensen met luchtweg- of griepklachten en huisartsenzorg voor mensen met andere klachten.

Daarnaast zijn er nog drie belangrijke ontwikkelingen op het gebied van de zorg te noemen. De eerste is dat er in onze regio, net zoals in de overige 24 veiligheidsregio's, een regionale crisisorganisatie is opgebouwd die zich richt op de zorgverlening aan patiënten buiten het ziekenhuis. Zowel GGD, GHOR/veiligheidsregio als Regionaal Overleg Acute Zorgketen (ROAZ) spelen hierin een belangrijke rol, in nauwe samenspraak met de regio Haaglanden. Er worden voorzieningen gecreëerd voor mensen die niet thuis kunnen blijven, die ontslagen worden uit het ziekenhuis maar nog niet naar huis kunnen of die verpleeghuiszorg nodig hebben in of buiten het verpleeghuis. Hiervoor wordt de verzamelnaam zorghotels of 'hotels met zorg' gebruikt. Maar dergelijke voorzieningen zijn ook beschikbaar voor andere kwetsbare mensen in de samenleving, zoals voor dak- en thuislozen en voor anderen voor wie thuis op dit moment niet de meest geschikte of zelfs een onveilige plek is.

De tweede ontwikkeling is dat er deze week een herzien beleid bekend is gemaakt, waarin persoonlijke beschermingsmiddelen buiten het ziekenhuis ruimer beschikbaar worden gesteld, zodra de landelijke tekorten zijn opgelost. Dat geldt voor instellingen voor verpleging en verzorging, bepaalde paramedische beroepen, instellingen voor GGZ en instellingen voor hulpverlening aan mensen met een lichamelijke of verstandelijke beperking.

De derde, hiermee samenhangende, ontwikkeling is een ruimer testbeleid. Sinds maandag heeft de GGD twee drive-in-locaties in gebruik genomen waar zorgmedewerkers en patiënten getest kunnen worden. Het doel van deze uitgebreide testcapaciteit is het verminderen van onrust onder zorgmedewerkers, het verminderen van onnodig gebruik van persoonlijke beschermingsmiddelen en het optimaliseren van de zorgverlening in ziekenhuizen, verpleeghuizen, thuiszorg en zorghotels.

De coronacrisis komt nu in een andere fase. Op korte termijn zullen serologische testen worden ingezet, waarmee antistoffen in het bloed kunnen worden aangetoond en waarmee duidelijk wordt hoe het virus zich onder de bevolking heeft verspreid. We weten immers dat veel mensen milde

klachten hebben gehad en dus zelfs het virus hebben gehad zonder dat ze dit zelf weten. Als we ons aan de maatregelen houden zal de belasting op de ziekenhuiscapaciteit afnemen en komt komende maanden de nadruk te liggen op de capaciteit van zorghotels, verpleeghuizen en thuiszorg.

Nieuwe noodverordeningen

De eerder genomen landelijke maatregelen, zoals ook opgenomen in de 3^e Noodverordening COVID-19 VRHM d.d. 26 maart 2020, zijn verlengd tot en met 28 april 2020. Dit betekent dat de noodverordening in ieder geval van kracht blijft tot en met 28 april 2020.

Op 30 maart 2020 is in het landelijke Veiligheidsberaad, in aanwezigheid van de minister-president en de minister van Justitie en Veiligheid, gesproken over de maatregelen om het aantal reisbewegingen te beperken, om hiermee de verdere verspreiding van COVID-19 te beperken en de onder druk staande zorgfaciliteiten niet verder te belasten. Directe aanleiding was onder meer het slechte naleefgedrag in het zonnige weekend daarvoor en de zorgen over de vele reisbewegingen in de komende vakantieperioden (Paasvakantie en meivakantie). Ook in onze regio, met een ruim aanbod van recreatief/toeristisch nachtverblijf en daardoor komst en verblijf van veel toeristen, spelen deze zorgen.

Op basis hiervan heb ik, na raadpleging van de burgemeesters in het regionaal beleidsteam, besloten om het recreatief nachtverblijf en het gebruik van gemeenschappelijke sanitaire voorzieningen bij recreatieve locaties te verbieden. Dit besluit is opgenomen in de Noodverordening tot wijziging van de 3^e Noodverordening COVID-19 VRHM d.d. 1 april 2020. Deze aanvulling op de noodverordening is in werking getreden op 3 april 2020 om 12.00 uur. Het verbod op recreatief nachtverblijf is vooralsnog van kracht tot 10 mei 2020, dus na afloop van de meivakantie. Dit is langer dan de landelijke maatregelen tot en met 28 april 2020, om duidelijkheid te creëren voor de komende vakantieperioden. Het verbod op recreatief nachtverblijf gaat verder dan de ministeriele aanwijzing, maar is in lijn met de maatregelen die in veel andere veiligheidsregio's zijn genomen.

Ik, en met mij de burgemeesters in het regionaal beleidsteam, realiseren ons terdege dat deze nieuwe verboden een grote impact hebben op de betreffende ondernemers. Zij kunnen een beroep doen op de landelijke ondersteuningsmaatregelen. Ook vanuit de lokale gemeentebesturen is aandacht voor hun positie. Het uitgangspunt is dat het verbod op recreatief nachtverblijf niet langer duurt dan strikt noodzakelijk. Ook zal ik me inzetten om na deze periode te bekijken of een minder vergaand verbod op het recreatief nachtverblijf mogelijk is. Dit is wel afhankelijk van de verdere ontwikkelingen in de gezondheidszorg, de landelijke maatregelen en het algemene naleefgedrag van de maatregelen door burgers en ondernemers.

Op 6 april 2020 heb ik een 2^e Noodverordening tot wijziging van de 3^e Noodverordening COVID-19 VRHM vastgesteld. In de praktijk bleek er behoefte aan opvang van kinderen met Sociaal medische indicatie en/of voor wie op indicatie van Veilig Thuis kinderopvang noodzakelijk is. Daarom is hiervoor een nieuwe uitzondering gemaakt in de noodverordening. Op basis van een lokaal vastgestelde procedure tussen gemeenten en betrokken organisaties voor kinderopvang of gastouderopvang (in de zin van de Wet kinderopvang) met betrokkenheid van o.a. Veilig Thuis, de Raad voor de Kinderbescherming, gecertificeerde instellingen en zorgpartners, wordt bepaald voor wie dit maatwerk nodig is. Overigens waren gemeenten en partners al bezig met het regelen van de noodzakelijke opvang.

Op 6 april 2020 heb ik een besluit genomen om sporthallen e.d. te kunnen gebruiken voor schoolexamens, mits de landelijke maatregelen (o.a. social distancing) strikt opgevolgd worden. Sommige scholen beschikken niet over voldoende ruimte om de schoolexamens op een juiste wijze te organiseren. Zij willen daarom uitwijken naar sporthallen e.d. Op grond van de noodverordening dienen sporthallen echter gesloten te zijn. Daarom was dit besluit noodzakelijk.

Zoals eerder aangegeven zijn de gemeenten, de hulpverleningsdiensten en de veiligheidsregio voorbereid op een langdurige crisis. Inmiddels duurt deze crisis al vier weken. De afgelopen weken werden gekenmerkt door snelle, opeenvolgende maatregelen en noodverordeningen, soms onduidelijkheid over de precieze uitwerking en handhaving hiervan, maar ook door onzekerheid over de eigen gezondheid. Echter, door de betrokken bestuurders en medewerkers wordt een grote inzet en veerkracht getoond.

Handhaving noodverordening

Het algemene beeld is dat burgers en ondernemers zich goed houden aan de maatregelen in de noodverordening en de aanvullende adviezen die worden gegeven. De handhaving van de noodverordening wordt elke dag gemonitord en op basis van deze informatie kunnen gemeentelijke handhavers en politie gericht toezien op de naleving van de noodverordening. Het gaat dan met name om locaties met jeugdoverlast en locaties waar het door de drukte moeilijk is om de 1,5 meter afstand tot elkaar in acht te nemen. Uitgangspunt bij de handhaving blijft de persoonsgerichte aanpak.

Ten aanzien van bewoners van studentenhuizen en huisvesting voor arbeidsmigranten/seizoenarbeiders is afgesproken, dat zij binnen hun studentenhuus en huisvesting gebruikt kunnen blijven maken van de gemeenschappelijke voorzieningen, maar dat zij in de publieke ruimte ook gehouden zijn aan de 1,5 meter onderlinge afstand. Met deze afspraak is een eventuele onduidelijkheid over hun status (wel of niet een gezamenlijke huishouding) weggenomen.

In het afgelopen weekend zijn aanvullende (ontmoedigende) maatregelen genomen om er voor te zorgen dat het op populaire locaties en gebieden niet te druk werd. Zo zijn bijvoorbeeld parkeerterreinen afgesloten bij de stranden en recreatie- en natuurgebieden. Deze maatregelen hebben goed gewerkt en het was niet te druk, zodat de 1,5 meter onderlinge afstand in acht genomen kon worden.

Ook in het komend Paasweekend worden dergelijke maatregelen genomen. Maar er worden ook aanvullende maatregelen genomen om de drukte in de regio (o.a. van grote groepen motorrijders en wielrenners) goed te kunnen monitoren en, indien nodig, snel te kunnen ingrijpen. Zo zijn drukke gebieden en locaties in beeld gebracht en is de capaciteit voor toezicht en handhaving nog verder opgeschaald. Hierbij sluit ik niet uit dat op grond van artikel 2.5. Noodverordening gebieden of locaties worden aangewezen waarin het verboden is zich te bevinden. Van deze bevoegdheid maak ik pas gebruik als overige maatregelen niet toereikend zijn en na afstemming met de betreffende burgemeester.

Op landelijk niveau zijn afspraken gemaakt met brancheverenigingen om de verwachte drukte in winkels, tuincentra, meubelboulevards, etc. in goede, rustige, banen te leiden.

In het kader van de bestuurlijke handhaving is tot nu toe drie keer een last onder dwangsom opgelegd. Eén geval betrof een sauna, die op basis van de noodverordening gesloten moet zijn. Tegen dit besluit is een voorlopige voorziening aangevraagd. De afhandeling hiervan vindt plaats in goed overleg met de betrokken gemeente. Verder is een last onder dwangsom opgelegd aan een 'zuipkeet' en een horecagelegenheid.

Communicatie speelt bij de naleving en handhaving van de noodverordening een belangrijke rol. De communicatiestrategie van de veiligheidsregio en de gemeenten is gericht op specifieke doelgroepen (bijvoorbeeld jongeren; campagne *slimmer chillen = corona killen*) en speelt met handelingsperspectieven in op de actuele situatie.

Zoals reeds gezegd, is mijn indruk, op basis van de signalen die ik heb gekregen van gemeenten en politie, dat de noodverordening goed wordt nageleefd. Het voelt goed dat burgers en ondernemers *#alleensamen* hun sociale verantwoordelijkheid en maatregelen nemen.

Vorbereiding hulpdiensten

De hulpdiensten zijn, op basis van verschillende scenario's, voorbereid op een mogelijke verslechtering van de situatie. Op dit moment zijn er geen bijzonderheden en is de hulpverlening en paraatheid gewaarborgd. Wel blijft er enige zorg met betrekking tot de beschikbaarheid van persoonlijke beschermingsmiddelen m.b.t. COVID-19. Inmiddels zijn hiervoor landelijke maatregelen genomen.

Positie gemeenteraad

Sinds bijna vier weken functioneert de crisisorganisatie van de veiligheidsregio op het hoogste regionale crisisniveau (GRIP 4). Dit is in alle 25 veiligheidsregio's in Nederland het geval. Bij GRIP 4 heeft de voorzitter van de veiligheidsregio bijzondere bevoegdheden op grond van de Wet veiligheidsregio's. In mijn eerdere brieven heb ik uitgelegd wat deze bevoegdheden zijn, en de bijbehorende procedure, ten aanzien van het vaststellen van noodverordeningen. Hierin heb ik ook uitgelegd dat de voorzitter van de veiligheidsregio achteraf verantwoording aflegt aan de gemeenteraden.

De afgelopen vier weken hebben een, terechte, focus gekend op het nemen en uitvoeren van landelijke en regionale (nood)maatregelen in het kader van COVID-19. Door mijn bevoegdheden als voorzitter van de veiligheidsregio, en door de goede samenwerking met de burgemeesters en de regionale en lokale crisisteams, zijn we er samen in geslaagd om deze maatregelen in een snel tempo te nemen en uit te voeren. Deze handwijze past bij een crisis. Door het regelmatig schriftelijk informeren van de gemeenteraden geef ik invulling aan de informatieplicht die ik voel richting gemeenteraden, juist ook in crisistijd. Daarnaast worden de gemeenteraden ook regelmatig geïnformeerd door hun burgemeesters en colleges.

Het ziet er naar uit dat deze crisis een kwestie van lange adem wordt en nog meerdere weken of zelfs maanden gaat duren. Ik heb er nu nog geen zicht op of dit ook betekent dat het huidige regionale crisisniveau (GRIP 4) en de noodverordening zolang van kracht blijven. Op dit moment is dit zeker nog het geval tot en met 28 april 2020. Op 21 april 2020 neemt het kabinet een besluit over het al dan niet verlengen van de maatregelen of afzonderlijke onderdelen hiervan. Dat is voor mij ook het moment om te bekijken of, en in welke vorm, ik een eerste (tussentijds) verantwoordingsmoment kan inplannen met de gemeenteraden.

In de vergadering van het regionaal beleidsteam (RBT) gisteren hebben we gesproken over welke onderwerpen door de regionale cisisorganisatie worden opgepakt en welke onderwerpen lokaal worden opgepakt (als onderdeel van het reguliere takenpakket van de gemeente). Hierin hebben wij unaniem een lijn vastgesteld. Mijn noodbevoegdheden als voorzitter van de veiligheidsregio zijn, conform de Wet veiligheidsregio's, gericht op de directe maatregelen die nodig zijn in het kader van de bestrijding van COVID-19. Overige maatregelen, zoals bijvoorbeeld het financieel ondersteunen van lokale verenigingen, zijn en blijven een taak en verantwoordelijkheid van het gemeentebestuur.

Bij nieuwe ontwikkelingen en/of een volgende noodverordening zal ik u wederom schriftelijk informeren over de stand van zaken.

Vertrouwende u hiermee, voor nu, voldoende geïnformeerd te hebben.

Met vriendelijke groet,

drs. H.J.J. Lenferink
voorzitter veiligheidsregio Hollands Midden